

Praha dne 20. září 2021
Č. j.: MZP/2021/710/4698
Vyřizuje: Mgr. Šamšulová
Tel.: 267 122 664
E-mail: Martina.Samsulova@mzp.cz

Rozdělovník

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

**podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů**

k návrhu koncepce

„Dohoda o partnerství v programovém období 2021 – 2027“

Předkladatel koncepce: **Ministerstvo pro místní rozvoj**
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Zpracovatelé hodnocení: **Ing. Vladimír Zdražil, Ph.D.**
(držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, osvědčení č. j.: 5920/946/OPV/93, prodlouženo 88473/ENV/16)

Ing. Zdeněk Keken, Ph.D.

Ing. Jana Zítková

Ing. Daniel Franke, Ph.D.

Ing. Dominika Holá

Bc. Tereza Hanušová

Mgr. Stanislav Mudra

(autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, osvědčení č. j.: 630/66/05, prodlouženo rozhodnutím č. j.: MZP/2020/630/507)

Stručný popis koncepce:

Dohoda o partnerství v programovém období 2021 – 2027 (dále také „Dohoda“ nebo „koncepce“) je koncepčním dokumentem, který na základě vydefinovaných národních potřeb a v souladu se stanovenými cíli a pravidly Evropské unie definuje finanční a věcný rámec pro efektivní využívání evropských fondů, a to Fondu soudržnosti, Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu a Fondu pro spravedlivou transformaci (dále také „fondy EU“). Tyto finanční prostředky budou využity prostřednictvím dílčích operačních programů (dále také „OP“) k naplňování všech pěti cílů stanovených v Politice soudržnosti 2021 – 2027 (dále jen „cíle politiky“):

1. Inteligentnější Evropa díky podpoře inovativní a inteligentní ekonomické transformace;
2. Zelenější, nízkouhlíková Evropa díky podpoře přechodu na čistou a spravedlivou energii, zelených a modrých investic, oběhového hospodářství, přizpůsobení se změnám klimatu a prevence a řízení rizik;
3. Propojenější Evropa díky zvyšování mobility a regionálního propojení informačních a komunikačních technologií;
4. Sociálněji Evropa díky provádění evropského pilíře sociálních práv;
5. Evropa bližší občanům díky podpoře udržitelného a integrovaného rozvoje městských, venkovských a pobřežních oblastí a místních iniciativ.

Vedle těchto jsou sledovány i cíle Fondu pro spravedlivou transformaci. Dohoda odůvodňuje výběr každého z výše uvedených cílů politiky, definuje v rámci těchto cílů potřeby České republiky, základní strategické dokumenty a hlavní očekávané výsledky. Popisuje doplňkovost a synergie mezi fondy EU zahrnutými v Dohodě a jinými nástroji Evropské unie a také předběžné finanční přiděly na dílčí cíle politiky do operačních programů.

Cíle i aktivity navrhované v Dohodě jsou formulovány obecně. Návrh koncepce nedefinuje územní lokalizaci ani konkrétní záměry, které mají vést k realizaci jejích cílů. Na základě implementace Dohody nebudou přímo realizovány konkrétní projekty. Ty budou navrhovány a implementovány až skrze jednotlivé operační programy.

Operační programy, jejichž prostřednictvím se cíle politiky v České republice implementují do praxe, budou rozpracovávat cíle, priority a očekávané výsledky Dohody a obecně musí být s Dohodou v souladu. Jedná se o tyto:

- OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (2021 – 2027) řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu;
- OP Doprava pro období 2021 – 2027 řízený Ministerstvem dopravy;
- OP Životní prostředí 2021 – 2027 řízený Ministerstvem životního prostředí;
- OP Jan Amos Komenský (2021 – 2027) řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
- Integrovaný regionální operační program pro období 2021 – 2027 řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
- OP Rybářství 2021 – 2027 řízený Ministerstvem zemědělství;
- OP Zaměstnanost plus 2021 – 2027 řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
- Operační program Technická pomoc pro období 2021 – 2027 řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
- OP Spravedlivá transformace 2021 – 2027 řízený Ministerstvem životního prostředí.

Návrh koncepce je zpracován v jedné variantě. Bude projednán a schválen vládou ČR a následně předložen ke schválení Evropské komisi.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce zpracované dle přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) bylo dne 23. 4. 2020 předloženo Ministerstvu životního prostředí (dále také „MŽP“) jakožto příslušnému úřadu ve smyslu uvedeného zákona. Po kontrole náležitostí oznámení koncepce zaslalo MŽP dne 24. 4. 2020 dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům informaci o oznámení koncepce s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření. Oznámení koncepce bylo zveřejněno také v Informačním systému SEA na internetových stránkách <https://mzp.cz/sea>.

Zjišťovací řízení k předmětné koncepci bylo zahájeno dne 5. 5. 2020 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možné do něj nahlížet, na úřední desce posledního dotčeného kraje. Informace o oznámení koncepce byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA pod kódem koncepce MZP268K. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 5. 6. 2020 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: MZP/2020/710/1903).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále také „vyhodnocení SEA“) byl předložen příslušnému úřadu dne 13. 7. 2021.

Po kontrole náležitostí byla dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům dne 19. 7. 2021 rozeslána informace o návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA spolu s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření a s informací, že na základě § 10f odst. 2 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí příslušný úřad upouští od konání veřejného projednání. Návrh koncepce byl včetně vyhodnocení SEA zveřejněn dle ustanovení § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a to dne 30. 7. 2021 dle data zveřejnění na úřední desce posledního dotčeného kraje. MŽP obdrželo v zákonné lhůtě 20 dní ode dne zveřejnění informace o návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA, tedy do 19. 8. 2021, vyjádření celkem od 28 subjektů, přičemž 5 vyjádření obsahovalo připomínky k návrhu koncepce a vyhodnocení SEA a 23 vyjádření bylo bez připomínek.

Po zákonné lhůtě bylo zasláno jedno vyjádření (vyjádření odboru obecné ochrany přírody a krajiny MŽP), a to dne 25. 8. 2021. Toto vyjádření obsahovalo zásadní požadavky na úpravu vyhodnocení SEA a doporučení terminologické opravy v textu návrhu koncepce a v textu vyhodnocení SEA.

Kopie všech obdržených vyjádření doručených ve stanovené lhůtě byly předány předkladateli koncepce k vypořádání. Dle ustanovení § 10f odstavce 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí k vyjádřením obdrženým po zákonné lhůtě příslušný úřad nepřihlíží, nicméně v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů bylo výše uvedené vyjádření předáno předkladateli koncepce k využití při případných úpravách návrhu koncepce a vyhodnocení SEA, jelikož obsahovalo důležité podněty k těmto dokumentům.

Vypořádání vyjádření podaných k návrhu koncepce, které je dle § 10g odst. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí jedním z nezbytných podkladů pro vydání stanoviska k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví podle § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „stanovisko SEA“) a je zároveň jeho přílohou, a dále upravený návrh koncepce a upravené vyhodnocení SEA obdrželo MŽP od předkladatele dne 10. 9. 2021. Tyto dokumenty jsou společně se stanoviskem SEA zveřejněny v Informačním systému SEA.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu, která stanoví náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, a dle požadavků na jeho obsah a rozsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaného podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Základním metodickým východiskem pro zpracování vyhodnocení SEA bylo *Metodické doporučení pro posuzování vlivů obecných koncepcí na životní prostředí* vydané ve Věstníku MŽP

č. 1/2019 (dále jen „Metodické doporučení“). V případě odchylky od Metodického doporučení byl zvolený postup popsán a zdůvodněn v příslušných kapitolách vyhodnocení SEA.

Pro posouzení byl odděleně využit cílový a složkový přístup. V rámci cílového přístupu byla sledována kompatibilita cílů Dohody s cíli ochrany životního prostředí stanovenými na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, jenž mají vztah k obsahovému zaměření návrhu koncepce. Současně byla sledována kompatibilita cílů Dohody s tzv. sadou referenčních cílů ochrany životního prostředí. Set referenčních cílů ochrany životního prostředí byl navržen na základě cílů ochrany životního prostředí stanovených na mezinárodní a národní úrovni a také na základě trendů vývoje ochrany životního prostředí na území České republiky. Konečná formulace referenčních cílů respektuje analýzu stavu životního prostředí a problémy životního prostředí v území, pro které je návrh koncepce připravován, se zaměřením na jeho tematická specifika.

Přístup složkový se odráží v hodnocení možných vlivů návrhu koncepce na jednotlivé složky životního prostředí. Cílem jednotlivých dílčích expertíz bylo odhadnout a kvantifikovat přímé, nepřímé i sekundární vlivy realizace Dohody na jednotlivé složky životního prostředí a veřejné zdraví skrze sadu zvolených hodnotících kritérií. Hodnotící kritéria pro složkovou analýzu dopadů byla rozdělena do následujících tří podoblastí, které byly dále konkretizovány přiřazením detailnějších témat hodnocení:

- příroda, krajina a klima,
- obyvatelstvo, veřejné zdraví (v rámci kterého bylo hodnoceno i akustické zatížení) a infrastruktura (zahrnující hodnocení vlivů např. na funkční využití území, využívání energetických a surovinových zdrojů apod.)
- přeshraniční, kumulativní a synergické vlivy.

Hodnocení vlivů plynoucích z implementace Dohody na sledované složky životního prostředí a veřejné zdraví bylo provedeno formou identifikace potenciálních pozitivních či negativních vlivů a vyhodnocení předpokládané síly vlivu užitím pětibodové škály (od -2 do +2 včetně 0) a dalšího pomocného znaku (?) pro nemožnost identifikace vlivu, respektive nemožnost hodnocení vlivu.

Vlivy byly rovněž rozlišovány z hlediska územního rozsahu (in situ, lokální, regionální, národní a mezinárodní) a doby působení (krátkodobý, střednědobý, dlouhodobý, trvalý). Rovněž byly zvažovány kumulativní a synergické vlivy. Vyhodnocení SEA bylo provedeno na úrovni aktivit navrhovaných k plnění jednotlivých cílů politiky a aktivit napojených na Fond pro spravedlivou transformaci, ze kterého bude podpora směřovat pouze do Moravskoslezského, Karlovarského a Ústeckého kraje.

Některé příslušné orgány ochrany přírody nevyloučily významný vliv na předmět ochrany a celistvost evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) nebo ptačí oblasti (dále jen „PO“), a proto součástí procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí bylo posouzení vlivu

návrhu Dohody na předměty ochrany a celistvost EVL nebo PO ve smyslu ustanovení § 45i odst. 2 a odst. 13 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále také „naturové posouzení“). Naturové posouzení bylo zpracováno v souladu s vyhláškou č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na EVL a PO a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny a v souladu s materiálem *Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů* vydaným ve Věstníku MŽP č. 11/2007.

Vyhodnocení vlivů návrhu koncepce na EVL nebo PO bylo provedeno tabulkovou formou s doprovodným komentářem. Pro hodnocení významnosti vlivů zvolila autorizovaná osoba stupnici s hodnotami -2, -1, 0, +1 označující významný negativní, mírný negativní, nulový a mírný pozitivní vliv. K hodnocení byl doplněn souhrnný doprovodný komentář. Dále bylo provedeno vyhodnocení vlivů kumulativních a synergických. Rovněž naturové posouzení bylo provedeno na úrovni aktivit navrhovaných k plnění jednotlivých cílů politiky a Fondu pro spravedlivou transformaci.

S ohledem na identifikované a vyhodnocené potenciální vlivy jak ve vyhodnocení SEA, tak i v naturovém posouzení byla pro možné negativní vlivy cílů prioritních oblastí a aktivit či rizika spojená s jejich nevhodnou realizací navržena opatření k jejich předcházení, vyloučení nebo minimalizaci.

Dále byly s ohledem na obecnost návrhu Dohody a možnost jejich reálného sledování a vyhodnocování navrženy i monitorovací ukazatele vlivu koncepce na životní prostředí. Vyhodnocení SEA stanovuje i kritéria pro výběr projektů, na základě kterých by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci pouze ty projekty, které nebudou mít významný negativní vliv na životní prostředí, případně ty, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska životního prostředí.

Závěry posuzování:

Jak již bylo uvedeno výše, Dohoda je dokumentem, ze kterého budou vycházet jednotlivé operační programy rozpracované do většího detailu s ohledem na jejich tematické zaměření. Cíle i aktivity navrhované v Dohodě jsou formulovány obecně – návrh koncepce nedefinuje územní lokalizaci ani konkrétní záměry, které mají vést k realizaci jejích cílů. Dohoda nemá vlastní rozpočet pro realizaci definovaných intervencí, a proto v jejím rámci nebudou realizovány žádné konkrétní aktivity ani projekty. Navrhované cíle a aktivity budou naplňovány prostřednictvím provádění jednotlivých operačních programů. Z těchto důvodů nebylo možné konkretizovat, kde se mohou identifikované potenciální vlivy objevit.

Z vyhodnocení SEA vyplývá, že cíle a aktivity Dohody jsou v souladu s relevantními cíli dokumentů, které mají vztah k životnímu prostředí a veřejnému zdraví. V rámci vyhodnocení míry a způsobu v jakém jsou cíle ostatních strategických dokumentů se vztahem k Dohodě zahrnutý do nastaveného strategického směřování Dohody, byla identifikovaná silná míra integrace principů a podnětů z těchto dokumentů.

Potenciální mírné pozitivní vlivy byly identifikovány zejména v případě podpory využití výzkumu a inovací zvýšením počtu inovujících podniků, inovativních produktů, služeb a technologií u cíle politiky 1 *Inteligentnější Evropa* na téměř všechny složky životního prostředí a veřejné zdraví. Podobně se projeví i aktivity cíle politiky 2 *Zelenější, nízkouhlíková Evropa*, např. podporou městské a čisté mobility, oběhového hospodářství a částečně i vhodnou podporou sladkovodní akvakultury, a aktivity *Fondu pro spravedlivou transformaci*, např. rozvojem inovačního ekosystému a zvýšení inovační výkonnosti podniků a revitalizací a resocializací území dotčeného těžbou hnědého uhlí v Ústeckém kraji, vytvořením inovační infrastruktury, rozvojem nízkouhlíkové energetiky a zachováním kulturního a přírodního dědictví a zatraktivněním veřejného prostoru v Karlovarském kraji či podporou výzkumu v oblasti nízkouhlíkové energetiky a podporou přechodu na oběhového hospodářství v kraji Moravskoslezském. Mírně pozitivně byly hodnoceny i některé potenciální vlivy cíle politiky 3 *Propojenější Evropa*. Naplňováním tohoto cíle lze přispět ke zlepšení situace v některých sídlech z hlediska hlukové zátěže a kvality ovzduší odvedením automobilové dopravy mimo obytnou zástavbu. Podpora aktivity cílené na rozšíření a modernizaci železniční a silniční sítě TEN-T a železniční sítě mimo TEN-T může mít navíc potenciální mírný pozitivní vliv na klima a funkční využití území.

Realizace Dohody bude mít i potenciální významné pozitivní vlivy, a to zejména díky mnohým aktivitám cíle politiky 2 *Zelenější, nízkouhlíková Evropa*. Například aktivity zaměřené na zvyšování energetické účinnosti a podporu obnovitelných zdrojů energie (dál jen „OZE“) mohou mít potenciální významný pozitivní vliv na ovzduší, klima a využívání energetických a surovinových zdrojů. Aktivity směřující k adaptaci na změnu klimatu mohou potenciálně významně pozitivně ovlivnit kromě výše jmenovaných složek také horninové prostředí a půdu, funkční využití území, vodu, flóru, faunu a ekosystémy, lesy a zemědělské kultury a krajinu. Potenciálně významně pozitivně se mohou projevit i aktivity podporující kvalitu životního prostředí, rovněž např. na ovzduší, vodu, flóru, faunu a ekosystémy, zdraví obyvatelstva, funkční využití území apod. Dále také aktivity cíle politiky 4 *Sociálněji Evropa* zaměřené na podporu vzdělávání (na oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty), sociálního začleňování a zdraví (na zdraví obyvatelstva) a rozvoje kulturního dědictví a cestovního ruchu (na historické a kulturní hodnoty a funkční využití území) nebo snížení disparit a udržitelný rozvoj venkovských oblastí v rámci cíle politiky 5 *Evropa bližší občanům* na funkční využití území. Rovněž aktivity spojené s *Fondem pro spravedlivou transformaci* mohou přinést potenciální významné pozitivní vlivy, a to na využívání energetických a surovinových zdrojů zvýšením podílu OZE, na lesy a zemědělské kultury, krajinu a funkční využití území revitalizací a resocializací

území dotčeného těžbou hnědého uhlí v Ústeckém kraji, na ovzduší a klima vznikem a rozvojem podniků podílejících se na transformaci regionu v Karlovarském kraji či na vodu, flóru, faunu a ekosystémy a krajinu regenerací brownfieldů v Karlovarském i Moravskoslezském kraji.

Některé aktivity cíle politiky 2 *Zelenější, nízkouhlíková Evropa* však mohou přinést i potenciální mírné negativní vlivy, a to např. výstavba a vedení přenosové soustavy a transformoven na horninové prostředí a půdu, funkční využití území, vodu, flóru, faunu a ekosystémy, lesy a zemědělské kultury a krajinu. Potenciální mírné negativní vlivy mohou vyvolat i obě aktivity cíle politiky 3 *Propojenější Evropa*, tedy rozvoj celostátní (mimo TEN-T) a regionální silniční infrastruktury a rozšíření a modernizace železniční a silniční sítě TEN-T a železniční sítě mimo TEN-T, na vodu, horninové prostředí a půdu, historické a kulturní hodnoty a funkční využití území. V případě rozvoje silniční infrastruktury také na ovzduší (v místě lokalizace nových tras) a klima. Podporou obou aktivit cíle politiky 3 může dojít k mírně negativnímu ovlivnění sídel v okolí nových koridorů hlukem ze silniční i železniční dopravy (z provozu i výstavby) či k nárůstu zdravotních rizik v případě nevhodného řešení. V případě nevhodné lokalizace, provedení, kapacity atd. mohou mít potenciální mírné negativní vlivy i aktivity cílené na zvýšení podílu OZE z *Fondu pro spravedlivou transformaci*, a to na flóru, faunu a ekosystémy, lesy a zemědělské kultury, krajinu a zdraví obyvatelstva.

Vyhodnocení SEA identifikovalo i potenciální významné negativní vlivy, a to u obou aktivit cíle politiky 3 *Propojenější Evropa*. Ty mohou dopadnout na flóru, faunu a ekosystémy, lesy a zemědělské kultury a krajinu. Ostatní navrhované cíle či aktivity dle vyhodnocení SEA potenciální významné negativní vlivy nepřinesou.

V rámci hodnocení potenciálních kumulativních a synergických vlivů realizace koncepce poskytuje vyhodnocení SEA u jednotlivých cílů politiky i Fondu pro spravedlivou transformaci jejich identifikaci alespoň na obecné úrovni. Hlavním důvodem je skutečnost, že jsou navrhované aktivity v koncepci uvedeny v širším rozsahu a současně velmi obecně bez uvedení konkrétních záměrů, lokalizace, rozsahu, účelu apod.

U cíle politiky 1 *Inteligentnější Evropa* lze celkově očekávat zásadně převažující pozitivní jak potenciální kumulativní, tak i potenciální synergické vlivy tematicky odpovídající povaze hodnocených aktivit. Možné negativní kumulativní vlivy dílčích dimenzí lze očekávat u aktivit naplňujících budování, rozšiřování či optimalizaci technické infrastruktury napříč intervencemi cíle politiky 1, tyto však budou převážně omezené na dobu jejich realizace a z pravidla pouze v místním měřítku. Signifikantní, dlouhodobé negativní kumulativní či synergické vlivy se nepředpokládají.

V případě cíle politiky 2 *Zelenější, nízkouhlíková Evropa* stejně jako u cílů *Fondu pro spravedlivou transformaci* lze s ohledem na jejich věcný obsah primárně předpokládat, že implementací jednotlivých aktivit budou převažovat potenciální pozitivní kumulativní i synergické vlivy;

de facto jsou tyto pozitivní vlivy stěžejní věcnou náplní celého cíle politiky 2 i Fondu pro spravedlivou transformaci. Nicméně v závislosti na lokalizaci, provedení apod. konkrétních projektů mohou nastat i potenciální negativní kumulace např. u záboru půd, hlukového či světelného znečištění, vizuálního ovlivnění krajinného rázu a estetických hodnot krajiny, případně u rizik pro biodiverzitu a ekosystémovou stabilitu, avšak spíše lokálního charakteru. V rámci možných synergických vlivů významně převažují pozitivní efekty. U intervencí zaměřujících se na podporu využívání OZE je nutné dodržovat detailní individuální přístup s kritickým posouzením vhodnosti dané intervence pro plánované území v kontextu jeho únosnosti a zároveň kritické zhodnocení reálných přínosů dané intervence v kontextu lokální či regionální udržitelnosti a stability ekosystémů.

Cíl politiky 3 *Propojenější Evropa* budou naplňovat aktivity, u kterých lze očekávat silné vazby k potenciálním kumulativním a synergickým vlivům. Celková výše možných kumulací a synergií bude místně specifická, rozhodující bude plánování (technické, technologické provedení a lokalizace) podporovaných staveb a referenční stav životního prostředí před realizací a provozem daných staveb. Nejvýznamnější míru možných negativních kumulací lze očekávat v kontextu záboru zemědělského půdního fondu (dále jen „ZPF“) a pozemků určených k plnění funkce lesa (dále také „PUPFL“), v hlukovém zatížení, ovlivnění kvality ovzduší, fragmentaci krajiny, bariérového efektu či kontaminace vodního a půdního prostředí. S obdobnými parametry lze počítat i v kontextu možného synergického působení.

U cílů politiky 4 *Sociálnější Evropa* a 5 *Evropa bližší občanům* lze vzhledem k jejich zaměření identifikovat potenciální kumulativní a synergické vlivy na zdraví obyvatelstva, a to výlučně v pozitivním charakteru. U podpory veřejné infrastruktury pro cestovní ruch mohou nastávat v určité míře potenciální negativní kumulace z hlediska vyššího zatížení turisticky navštěvovaných lokalit (zábor půdy, hluk, odpady, odpadní vody, celkové zatížení ekosystémů).

Vyhodnocení vlivů návrhu koncepce na veřejné zdraví bylo provedeno současně s hodnocením vlivů návrhu koncepce na životní prostředí. Na základě poznatků vyplývajících z vyhodnocení SEA je možno konstatovat, že realizace Dohody má potenciál pozitivně ovlivnit zdraví populace České republiky. Částečnou výjimkou může být realizace cíle politiky 3 *Propojenější Evropa*, v jejímž případě mohou v rámci zejména rozšiřování silniční infrastruktury částečně zesílit potenciální nepříznivé vlivy na veřejné zdraví v místě jejího nového vedení, naopak se ale výrazně zmenší negativní vlivy v místě stávajících tras. Podobně lze toto předpokládat i v případě rozšiřování železniční sítě, její podpora má však vyšší potenciál pozitivních vlivů z hlediska hlukové situace a kvality ovzduší ve srovnání se silniční sítí a infrastrukturou. Zároveň nebyly identifikovány žádné potenciální významné negativní vlivy na veřejné zdraví. Naopak bylo zjištěno, že problematika ochrany veřejného zdraví je v návrhu koncepce akcentována průběžně v dostatečné podrobnosti a že realizace cílů Dohody povede ke zlepšení podmínek pro zajištění veřejného zdraví.

V rámci naturového posouzení bylo konstatováno, že návrh koncepce sám o sobě negeneruje negativní vlivy na lokality soustavy Natura 2000. K naplnění Dohody však vedle implementace ryze administrativních a organizačních aktivit, které se ze své podstaty nemohou dotknout lokalit soustavy Natura 2000 a to ani nepřímo, dochází také realizací aktivit v podobě rozvoje infrastruktury a obdobných činností, které svou podstatou mohou přímo nebo nepřímo ovlivnit soustavu Natura 2000. Bylo tedy vyhodnoceno, že předložený návrh koncepce, resp. některé navrhované aktivity budou mít mírný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany EVL nebo PO. Nebyly však identifikovány žádné významné negativní vlivy návrhu koncepce, jeho cílů či aktivit. I v rámci naturového posouzení byla problematika hodnocení kumulativních a synergických vlivů na úrovni návrhu Dohody spojena s její značnou obecností. V tomto ohledu tedy nebyly identifikovány žádné konkrétní negativní synergické a kumulativní vlivy na lokality soustavy Natura 2000.

V rámci hodnocení vlivů návrhu Dohody na životní prostředí a veřejné zdraví, jakožto ani v rámci naturového posouzení nebyly identifikovány žádné potenciální negativní vlivy přesahující hranice České republiky.

S ohledem na charakter návrhu koncepce byly pro sledování jejích vlivů navrženy měřitelné indikátory, které umožní sledování vlivů Dohody na životní prostředí prostřednictvím sledování vlivů koncepcí nižší úrovně, tedy jednotlivých operačních programů.

K potenciálním rizikům negativního ovlivnění životního prostředí a veřejného zdraví identifikovaným v rámci vyhodnocení SEA byla navržena opatření pro předcházení, eliminaci, minimalizaci, popřípadě kompenzaci těchto vlivů. Vzhledem k tomu, že Dohoda bude naplňována v rámci jednotlivých navazujících operačních programů, jsou opatření směřována zejména k zapracování v operačních programech, kde mohou být reálně uplatněna. Rovněž v rámci naturového posouzení byla navržena opatření k předcházení, eliminaci či zmírnění identifikovaných mírných negativních dopadů směřující do fáze realizace konkrétních projektových záměrů s předpokladem dotčení i lokalit soustavy Natura 2000, respektive jejich předmětů ochrany. Tato opatření navržená v naturovém posouzení však vycházejí ze zákonných požadavků, proto se již neobjevují mezi níže stanovenými požadavky tohoto stanoviska.

Obdobně je tomu v případě návrhu sady environmentálních kritérií pro následný výběr projektů, který je rovněž ve vyhodnocení SEA obsažen. Protože na základě implementace Dohody nebudou přímo realizovány konkrétní projekty (ty budou navrhovány a implementovány až prostřednictvím jednotlivých operačních programů), tento návrh sady kritérií představuje rámec použitelný rovněž až na úrovni jednotlivých operačních programů.

Z pozice Národního orgánu pro koordinaci předkladatel Dohody dále koordinuje postup přípravy jednotlivých operačních programů, v rámci čehož zajistí jak uplatňování zde navržených opatření pro předcházení, eliminaci, minimalizaci, popřípadě kompenzaci negativních vlivů na životní

prostředí a veřejné zdraví, tak i zohlednění zde navržených kritérií pro výběr projektů právě na úrovni operačních programů.

Na základě výše uvedených skutečností je možné konstatovat, že v rámci hodnocení Dohody o partnerství v programovém období 2021 – 2027 byly identifikovány potenciální mírné až významné pozitivní, potenciální mírně negativní a u jednoho cíle politiky potenciální významné negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Nicméně k potenciálním negativním vlivům byla současně zpracovatelem vyhodnocení SEA navržena vhodná opatření pro jejich předcházení, vyloučení či zmírnění. Ve výsledku je tedy potenciální vliv návrhu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví maximálně mírně negativní, přičemž ale převažuje většinový potenciální mírný až významný pozitivní vliv. Zároveň nejsou předpokládány žádné významné negativní vlivy návrhu koncepce na lokality soustavy Natura 2000. Protože se výše popsané potenciální vlivy jak pozitivní, tak i negativní mohou projevit až na úrovni navazujících operačních programů, budou v rámci koordinace přípravy jednotlivých operačních programů ze strany předkladatele Dohody navržena opatření pro předcházení, vyloučení či zmírnění možných negativních vlivů Dohody promítnuta do operačních programů. Všechna takto navržena opatření byla zahrnuta do tohoto stanoviska v podobě jeho požadavků stanovených níže.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad v souladu s ustanovením § 21 písm. d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, na základě upraveného návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a vypořádání těchto vyjádření vydává postupem dle ustanovení § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Dohoda o partnerství v programovém období 2021 – 2027“

a stanoví podle ustanovení § 10g odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí následující požadavky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

1. Předkladatel Dohody o partnerství v programovém období 2021–2027 (tj. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) zajistí komplexní koordinaci implementace a celkové zohlednění následujících opatření k předcházení, eliminaci, minimalizaci, popřípadě kompenzaci potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví v rámci další přípravy navazujících operačních programů:
 - a) Preferenci výstavby infrastruktury bydlení a obecně rozšiřování zastavěného území vázat k lokalitám s kvalitní veřejnou dopravou zejména kolejovou.
 - b) V rámci výstavby a rozšiřování dopravní infrastruktury, energetiky a průmyslu zohledňovat požadavky spojené s adaptací na změnu klimatu a maximálně omezovat emise znečišťujících látek.
 - c) Pro zadržování vody v krajině upřednostňovat přírodě blízká opatření včetně navyšování organické složky v půdě a soustředit se na komplexní krajinná řešení v návaznosti na hranice povodí.
 - d) Snižovat emise škodlivých látek do podzemních i povrchových vod při plánovaných opatřeních, při podpoře rybníčního hospodářství či akvakultur dosáhnout vyváženého poměru vstupů a výstupů živin a pomocných látek do vodního prostředí.
 - e) Minimalizovat spotřebu vody při plánovaných opatřeních s cílem optimalizace hospodaření s vodou v krajině (optimalizace odtoku vody z dotčených území v návaznosti na ovlivněná povodí).
 - f) Rozvíjet environmentální vědomí obyvatel, zejména v těch oblastech, které nejsou bez zapojení veřejnosti řešitelné (znečištění ovzduší z malých zdrojů, omezování vlivů dopravy na životní prostředí, nakládání s odpady, adaptace na změnu klimatu, ochrana přírody a další).
 - g) Snižovat či případně nezvyšovat počet obyvatel zasažených negativními vlivy hluku na jejich zdraví.
 - h) Důsledně předcházet záborům ZPF I. a II. třídy ochrany, popřípadě je minimalizovat.
 - i) Předcházet, respektive minimalizovat zábory PUPFL.
 - j) V rámci výstavby a rozšiřování dopravní infrastruktury přednostně využívat, respektive „modernizovat“ již stávající (nevyhovující) koridory.
 - k) Pro výstavbu přednostně využívat plochy brownfields, případně výstavbu směřovat do ploch s nižší bonitou půdy. Umisťovat novou infrastrukturu s ohledem na chráněné části přírody a zachovat migrační prostupnost území.
 - l) Respektovat předměty ochrany zvláště chráněných území (dále jen „ZCHÚ“) a zamezit antropogennímu tlaku na jejich území. Konkrétní projekty posoudit z hlediska jejich vlivu na přírodu a krajinu. Jakékoliv aktivity či projekty, u nichž by se očekávaly negativní vlivy (i zprostředkované) na ZCHÚ a soustavu Natura 2000 konzultovat s orgány ochrany přírody.

- m) Při výběru projektů k podpoře preferovat projekty s nejvyššími pozitivními přínosy a minimálními negativními vlivy z hlediska životního prostředí včetně ovlivnění krajinného rázu a kulturního i přírodního dědictví.
 - n) V rámci plánování dopravní a technické infrastruktury důsledně zohledňovat výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem jako jev č. 36 a biotopy vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců jako jev 36b dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů.
 - o) Při výstavbě nových či regeneraci stávajících budov uplatňovat adaptační prvky (zelené fasády, střechy, využití šedých vod a podobně). V rámci modernizace budov preferovat energeticky úsporné instalace (například zateplení budov a jiné) a tím snižovat i vlivy na klima.
 - p) Nové OZE využívat tam, kde je to možné, preferovat plochy brownfields. Nové OZE umisťovat mimo ZCHÚ, EVL, PO a jejich ochranná pásma a respektovat požadavky orgánů ochrany přírody. Při jejich plánování, respektive povolování využívat nástroje typu metoda posuzování životního cyklu produktu (tzv. LCA), uhlíková stopa či vodní stopa i identifikace reálných přínosů a rizik.
 - q) Při podpoře OZE musí být důležitým hlediskem rozsah, respektive kapacita potenciálně podporovaných aktivit v kontextu současného zatížení a možné únosnosti dané lokality a forem zálohování těchto zdrojů.
 - r) Při budování přenosových a distribučních energetických soustav předcházet či minimalizovat zábory ZPF I. a II. třídy ochrany, předcházet a minimalizovat ovlivnění krajinného rázu a střetů s avifaunou.
 - s) Předcházet vzniku odpadů a uplatňovat principy cirkulární ekonomiky (oběhového hospodářství).
 - t) V rámci hierarchie nakládání s odpady kategorie jiné využití odpadů přednostně podporovat kompostování a anaerobní rozklad u těch typů odpadů, u kterých je to z hlediska především environmentálních a zdravotních rizik možné.
 - u) Podporovat aplikovaný výzkum a komerční realizaci recyklace zejména stavebních a demoličních odpadů a využívání odpadů jako druhotných surovin.
2. Předkladatel Dohody zajistí celkovou koordinaci systému sledování reálných vlivů vznikajících v důsledku implementace programových dokumentů v rámci fondů EU na životní a veřejné zdraví prostředí, tj. zejména následující kroky a aktivity:
- a) Koordinaci zpracování relevantních environmentálních indikátorů s provazbou na předcházející programové období 2014 – 2020 (pro možnost vyhodnocení dopadů v delších časových a tematických souvislostech napříč programovými cykly), navržených v rámci vyhodnocení SEA Dohody, do jednotlivých operačních programů a do jejich systému implementace a monitoringu reálného dopadu implementace.

- b) Navázání systému monitoringu Dohody na výstupy monitoringu jednotlivých operačních programů.
- c) S využitím výstupů monitoringu jednotlivých operačních programů pravidelné vyhodnocování a zveřejňování výsledků monitoringu Dohody (ve vazbě na další postupy průběžných evaluací při naplňování Dohody).
3. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví bude předkladatel Dohody provádět průběžnou aktualizaci této koncepce nebo zajistí aktualizaci relevantních operačních programů a bude dodržovat další povinnosti vyplývající z ustanovení § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.
4. Předkladatel Dohody rovněž zajistí celkové zohlednění indikátorů (kritérií) pro výběr projektů (uvedených v kapitole 11 vyhodnocení SEA) v rámci provádění jednotlivých operačních programů.
5. Předkladatel Dohody bude přímo v textu Dohody deklarovat, že zde uvedené požadavky budou Dohodou i navazujícími operačními programy plně zohledněny, a rovněž bude uvedeno, jakým způsobem bude toto ze strany předkladatele Dohody garantováno.
6. Předkladatel Dohody zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých obdržených vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení SEA a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje odůvodnění dle § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, resp. prohlášení dle ustanovení § 10g odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a též jej zveřejní.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů na
životní prostředí a integrované prevence
podepsáno elektronicky

Příloha:

Vypořádání vyjádření k návrhu koncepce